

ONTDEKPAD IN DE HEEMTUIN

in winter en voorjaar

van januari tot juli

tegenover Kinderboerderij Klaverweide – 's Gravenweg 327 te Capelle a/d IJssel



De start is bij het schuurtje aan de ingang van de heemtuin. Sla linksaf en volg de pijlen op de plattegrond. Langs het pad staan paaltjes met een smiley en een nummer. Die nummers verwijzen naar de nummers van het ontdekpad dat je nu in je hand hebt. Neem zo mogelijk een loep mee.

Veel plezier!!!

1. In februari bloeit de **Toverhazelaar** ofwel Hamamelis. Hier zie je een struik met gele en één met rode bloemen.

2. Op veel plaatsen is de bodem bedekt met de **Bonte gele dovenetel**. Zie je de zilveren glans op de blaadjes? In april komen er gele bloemen aan. Diep onderin deze mooie gele lipbloem zit zoete nectar. Bijen zijn daar dol op. Dove is een oud woord voor gevoelloos. In tegenstelling tot de brandnetel krijg je van deze dovenetel geen branderig gevoel.

3. In januari komen de eerste **Sneeuwkllokjes** tevoorschijn en in februari staan ze volop te bloeien. Je kunt ze op verschillende plaatsen in de heemtuin vinden.

4. Vanaf maart groeien drie vroege voorjaarsbloeiers:

Speenkruid. Eerst komen er blaadjes en daarna de heldergele stervormige bloemen. Deze plant dankt zijn naam aan de ondergrondse langwerpige voedselknolletjes waarvan de vorm en de kleur op speentjes lijken. Kijk maar eens naar de foto hiernaast.



Klein hoefblad. Hiervan zie je eerst een geel bloemetje (lijkend op de paardenbloem) bloeien en daarna komt het blad. Uitgebloeide bloemen gaan dicht en gaan droevig hangend slapen om de zaden te laten rijpen. De stengel van de bloem gaat daarna flink groeien om de rijpe pluiszadjes zo hoog mogelijk in de wind te kunnen brengen. Slim toch, want zo kunnen de zadjes veel verder weg waaien. Als er pluis is, kijk dan eens met een loep naar de vorm.



Groot hoefblad. Ook bij deze plant bloeien eerst de bloemen. Dat zijn die paars-bruine tootsen. Daarna komt



het grote hoefvormige blad en dat kan wel een doorsnee van een meter krijgen. Daaraan dankt de plant zijn naam. In deze heemtuin mag dat niet, maar je zou het blad kunnen gebruiken als bescherming van je hoofd tegen de zon of regen.

5. Op veel plaatsen in de heemtuin zie je dit fijne blad van **Fluitenkruid** in januari al tevoorschijn komen. Van half april tot half mei bloeit het met witte schermvormige bloemen waar heel veel insecten op afkomen. Je kunt van de stengel een fluitje maken, maar doe dat niet hier alsjeblieft. Zoek maar eens op het internet hoe je dat moet doen.

6. In deze boom, een **Zwarte els**, is iets opgehangen. Heb je een idee waar dat voor is? Het antwoord staat op bladzijde 3.

In de winter hangen er elzenproppen aan de takken van de zwarte els. Dat zijn de uitgebloeide vrouwelijke bloemen. In de winter groeien er weer nieuwe vrouwtjes aan de takken en komen wat later ook de mannelijke 'katjes' tevoorschijn.



7. In maart bloeien de **Blauwe anemonen**. Veel van de bloemen in deze ontdektocht zijn zogenaamde **stinzenplanten**. Wil je daar meer over weten kijk dan op pagina 3.

8. Iets voorbij het bankje aan de rechterkant van het pad ligt een grote stapel stammetjes. Ze zijn een ideale schuilplaats voor insecten en er groeien verschillende **mossen** op. Bekijk ze eens met een loep.



9. Hier groeien een paar **Hazelaars**. De boom achter het bankje groeit zo laag, dat je de katjes, mannelijke bloemen, goed kunt zien. Bij een voorjaarsstorm waaien ze eraf en dan zie je ze nog op de grond liggen. In februari gaan ook de vrouwelijke bloemen bloeien. Zoek er maar eens naar, ze zijn piepklein en knalrood.

10. Er staan nog meer blauwe bloemen te bloeien. Dit zijn **Oosterse sterhyacinten**.



11. Langs het pad bij de bijenkorven staan weer andere blauwe bloemen: **Gevlekt longkruid**. De planten hebben deze naam omdat men vroeger dacht dat de vorm en tekening van de bladen op longen leken. Nu weten we inmiddels dat dit niet klopt.



12. Deze boom, een **Es**, is heel bijzonder gaan groeien. Waar is het begin?

13. Hier zie je een **Kerstroos** in bloei. Omdat deze plant al in december bloeit, wordt hij zo genoemd. Zijn echte naam is **Helleborus**.



14. Als het hier naar uien ruikt, klopt dat. In dit stuk staat **Daslook** dat van april tot juni bloeit en dat is familie van de ui. Men heeft in het verleden vaak onder deze plantjes het hol van een Das gevonden. Zie je hier ook een hol ?



15. Het grote wit-geaderde blad is van de **Italiaanse aronskelk**. In mei komt er een sierlijke bloem tevoorschijn. In het najaar groeit daaruit een kolf met oranje besjes. Die besjes mag je absoluut niet eten, want dat overleef je waarschijnlijk niet.



Nu ben je halverwege de heemtuin en je hebt nog lang niet alle paden bewandeld. Maar je hebt al veel verschillende planten en bomen bekeken. Het is fijn om zelf nog wat te dwalen, voordat je de tuin weer verlaat. Misschien herken je de planten die je “ontdekt” hebt al en zie je die op verschillende plaatsen in de tuin staan.

Ga ook even op een bank zitten en houd je ogen een minuut dicht. Hoeveel verschillende vogelgeluiden hoor je?

Er komt ook een ontdekpadi voor zomer en najaar

Stinzenplanten is een verzamelnaam voor planten die vanaf de middeleeuwen uit Zuid Europa maar ook uit gebieden in Duitsland en Nederland zelf zijn meegenomen. De bekendste is het sneeuwkllokje. Stins is Fries voor stenen huis. Alleen de rijken konden in vroeger tijden een stenen huis laten bouwen. Ze namen op hun verre reizen knol, bol en wortelstokgewassen mee om hun tuin te verfraaien. Die planten voelden zich goed thuis en wisten zich soms zo uit te breiden, dat ze nu tot de Nederlandse bloemen worden gerekend. Ze komen veel voor bij oude boerderijen, op kerkhoven en bij buitenplaatsen, zoals kastelen en landhuizen.

Insectenhôtels helpen bijen en wespen die niet in een volk leven bij het nestelen. Bij deze bijen zijn er zowel mannen als vrouwen. Een bevrucht vrouwtje, zoals de beschermde Behangersbij nestelt in diepe holtes in dood hout en in holle plantenstengels. Als zij haar larven ter wereld brengt, snijdt ze met haar kaken ronde en ovale stukken van de kelkblaadjes van rozen, die zij gebruikt als bekleding voor de langwerpige gang en tevens om de kamers voor de larven van elkaar te scheiden. Wanneer de gang vol is, sluit ze deze ook weer af met rozenblaadjes. Andere soorten zoals de Metselbij doen dat met zand, klei of steentjes,

Puzzel

Heb je nog wat tijd over, probeer dan onderstaande puzzel op te lossen.

- A** de eerste letter van de plant met de giftige bessen
- B** de derde letter van de gevoelloze plant
- C** de eerste letter van de wetenschappelijke naam van de Kerstroos
- D en E** de achtste letter van de plant met het super grote blad
- F** de eerste letter van een lief klein plantje met witte bloempjes dat je bijna overal wel in het gras ziet
- G** de laatste letter van de boom waar het insectenhotel in hangt.

A	B	C	D	E	F	G

Dit woord betekent dat o.a planten en dieren zonder menselijke invloed in het gebied voorkomen.

Dit ontdekpadd is een samenwerkingsproject van de KNNV IJssel en Lek en het IVN Afdeling Rotterdam en omstreken.



HEEMTUIN
CAPELLE 9/11 SSEL

